

**Yulduz UMAROVA,**  
 ISFT instituti o'qituvchisi  
 E-mail: yulduzshahlo@gmail.com  
 Tel.: 90 327 11 44

*Psixologiya fanlari doktori, professor v.b X.Abdusamatov taqrizi ostida*

## TRANSITIVITY OF THE FAMILY AND ITS SUBJECTIVITY IN THE PROCESS OF FORMING A GENDER ORDER

Annotation

G. G. Sillaste Financial University under the Government of the Russian Federation. The article is innovative and devoted to theoretical analysis of understanding scientific approaches to the study of the family in transitive Russian society development, inconsistency of social change in the process of forming a new gender order and transition of the global economy towards an inclusive development model. The transition to it has accelerated the factor of extreme development of the world community in the situation of the global viral pandemic. The author considers new approaches to the study of the family in the context of the new gender order formation, based on the change of the social functions dualism of the family, strengthening its subjectivity, introducing new theoretical approaches to the family study from the positions of gender economics, transactional approach, inclusive paradigm and theories of gender equality, their place in the new gender order and inclusive economy.

**Key words:** Subjectivity, family, gender order, inclusive economy, pandemic crisis, trinity of family functions, dualism of functions, transitive economy, transactional approach, gender economy, socio-gender relations.

## СОЦИАЛЬНАЯ СУБЪЕКТНОСТЬ СЕМЬИ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ ГЕНДЕРНОГО ПОРЯДКА

Аннотация

Предлагается новый ракурс анализа семьи с использованием парадигмы социальной субъектности, с одной стороны, и авторской концепции феномена «новый гендерный порядок» — с другой. Такое осмысление социальной гендерной реальности через субъектность семьи как традиционного социального института позволяет раскрыть несколько потенциальных научных направлений ее изучения сквозь призму социогендерного ресурса общественного развития в новых социальных реалиях. Рассматриваются особенности нового гендерного порядка как объекта внешнего управления в межстрановом пространстве, влияние фактора экстремального развития мирового сообщества в ситуации глобальной пандемии, так называемой пандемической экстремали, имеющей гендерную специфику воздействия.

**Ключевые слова:** Субъектность, семья, новый гендерный порядок, инклюзивная экономика, пандемический кризис, триединство (триада) функций, дуализм функций, транзитивная экономика, транзакционный подход, гендерная экономика, социогендерные отношения.

## OILADA GENDER TARTIBINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI

Аннотация

Ushbu maqolada oilalardagi gender tenglik tartibi jarayonining turli ijtimoiy-iqtisodiy, huquqiy, ijtimoiy-psixologik jihatlarining o'ziga xos xususiyatlari yoritilgan. Maqolada, xususan Rossiya olimlari tomonidan o'tkazilgan tadqiqotlar yoritilgan. Oilalarda gender tengligini o'rganish jarayonida yuzaga keluvchi muammolar ochib berilgan ya'ni dunyoda paydo bo'layotgan yangi gender tartibi, tranzitiv iqtisodiyotidan inklyuzivlikka o'tish, oilaning funktsiyalarini o'zgarishi jarayonini falsafiy, iqtisodiy, siyosiy va psixologik jihatdan yondashilganligi ko'rsatilgan.

**Kalit so'zlar:** Sub'ektivlik, oila, yangi gender tartibi, inklyuziv iqtisodiyot, pandemik krizisi, tranzitiv iqtisodiyot, gender iqtisodiyot, sotsiogenender munosabatlar.

**Kirish.** Ijtimoiy rivojlanishda mamlakatimiz olimlari tomonidan gender resurslari yangi gender tartibini shakllantirish jarayonida oilaning ijtimoiy sub'ektivligi keng o'rganilmoqda. Shu jumladan Rossiya olimlarining gender tengligi borasida o'tkazayotgan tajribalari o'zbek olimlari uchun axborot almashuvi uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Rossiya oilalarida gender tengligi jarayonining turli ijtimoiy-iqtisodiy va huquqiy jihatlarini atroflicha o'rganilmoqda. Jumladan, G.G. Sillastening oiladagi gender tengligi bo'yicha qator ilmiy ishlari o'tkazilgan quyida keltirilgan ilmiy izlanishlarda o'z aksini topadi.

**Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili.** G.G. Sillastening gender resurslari yangi gender tartibini shakllantirish jarayonida oilaning ijtimoiy sub'ektivligi bo'yicha qator tadqiqotlar olib borgan. U "Jamiyat kristali" va jamoatchilik xavotiri bo'yicha quyidagi fikrlarni bildirib o'tgan:

"Jamiyat kristali" - bunday yorqin nomi oilaga buyuk fransuz olimi V.Gyugo bergan. Tabiatda qattiq jismlar tartibli simmetrik kristallardan iborat bo'lgani kabi, jamiyatdagi juda ko'p oilalarni birlashuvi, ularning har biri atrofimizdagi dunyoda sodir bo'layotgan hamma narsani, uning qiyinchiliklari va muammolarini kristall kabi aks ettiradi. Rossiya aholisining 80% ga yaqini oilalarda istiqomat qilayotganini hisobga olsak, oila boshdan kechirayotgan barcha bo'layotgan voqea va xodisalarni, butun rus jamiyati boshidan kechiradi desak, mubolag'a bo'lmaydi. Jamiyatning bir bo'lagi atalmish oila barcha ijtimoiy institutlardan, din, davlatdan xam o'zining tarixiy kelib chiqishi jixatdan eng qadimiy xisoblanishiga qaramay, xozirda oilaning buguni va kelajagi atrofida televizor ekranlarini tark etmaydigan va internetda susaymaydigan hissiy janglarni o'zida aks etmoqda. Oilaga berilgan ta'riflar ichida eng to'g'ri va ilmiy jihatdan izchil bo'lgani ijtimoiy ta'rif xisoblanib, oila bu- nikoh yoki qon rishtalari bilan bog'langan kichik guruh bo'lib, oila a'zolarining o'zaro maishiy uyushganlik, o'zaro ma'naviy mas'uliyatlilik va o'zaro yordami tushuniladi. Muallif yuragiga yaqin bo'lgan ijtimoiy tadqiqotlarining empirik ma'lumotlaridan foydalanish asosiy vazifa etib qo'yiladi. Rossiyada oila ijtimoiylashuvi bo'yicha bilimlar sohasi empirik jixatdan eng ko'p o'rganilgan soxalardan bo'lib, unda turli ijtimoiy soxa tadqiqotchilari va muayyan ijtimoiy nazariyalar o'zaro kesishadi jumladan: oila sotsiologiyasi, gender va iqtisodiy sotsiologiya, ijtimoiy pedagogika va psixologiya, falsafa xamda tarix soxalari. Biroq, ijtimoiy vaqt nafaqat oilani o'zgartiradi, balki unga ilmiy yondashuvni o'rganishni ham yangilaydi. Tadqiqotchi shuningdek, Rossiya jamiyatidagi o'zgargan ijtimoiy muhit xamda dunyodagi oilalarning ijtimoiy o'rnini aniqlab, quyidagi uchta muhim omin.l ta'sirida o'zgarishi sababchi bo'lgani tahlil etildi: dunyoda paydo bo'layotgan yangi gender tartibi, tranzitiv iqtisodiyotidan inklyuzivlikka o'tish, oilaning funktsiyalarini o'zgarishi hamda sub'ektivligidir. Muallif gender resurslari yangi gender tartibini shakllantirish jarayonida oilaning ijtimoiy sub'ektivligi bo'yicha qator ijtimoiy syujetlarni an'anaviy xolatda yoritishga qaratgan.

1-Syujet. Ijtimoiy reallikda va mavjud ijtimoiy vaqtdagi oilaning sub'ektivligi.

Avvalo, shuni aytib o'tish joizki, jamiyatshunoslikda oila va mehnat muammolari eng ko'p o'rganilgan va o'rganilayotgan ijtimoiy reallikdagi jabhalardir.

Bu borada sobiq sovet va Rossiya sosiologlari A.G. Xarchev, A.I. Antonov, I.V. Bestujev-Lada, S.I. Golod, M.S. Maskovskiy va boshqalarni, shuningdek AQSh sosiologlari I. Nay, Dj. Xill, Fransiya sosiologi F. Mishel'nlarni oila munosabatlarini o'rganishda ularning o'z fuqarolik pozitsiyalari orqali, tadqiqot yo'nalishi, talablar, amaliyot va ijtimoiy vaqtdan, turli pozitsiya va qarashlaridan kelib chiqib oila munosabatlarini o'rganishdagi tadqiqotlarini keng o'rganilganini aytish lozim bo'ladi. Har bir ijtimoiy vaqt, har tomonlama va mukammal o'rganib bo'lingan va turli tadqiqotlar o'tkazib bo'lingan ob'ektda ham o'z ma'lum masalalarini qo'yadi va o'zgartirishlarni olib kiradi.

Bugungi kun ijtimoiy voqe'likda oila rivojlanishini o'rganishda holat tahlili nimalarni ko'rsatdi? Birinchidan, jamiyatdagi shakliy o'zgarishlar sababli (K.Marks tomonidan keltirilgan jumla muallif tomonidan qo'llanmoqda) oila jamiyatdagi o'rni kichik guruh va ijtimoiy institut ko'rinishida emas, yangi sharoitdagi ijtimoiy sub'ekt sifatida o'rganila boshlandi.

Eslatib o'tish joizki, sub'ektlik lotincha subjectum – tegishli ma'nosi anglatib, individning yoki ijtimoiy guruhning faol sub'ekt, g'oyalar yaratuvchi va tashuvchi, tashqi olamga ta'sir etuvchi hususiyatlarini anglatadi. Aslini olganda, oila tashqi olamdagi zamonaviy faol sub'ekt sifatida o'zidan kuchli ta'sir etuvchi kommunikativ institut va ijtimoiy muhitni kasb etadi.

Ushbu sub'ekt faqatgina kichik guruhlar hayot tarziga ta'sir o'tkazibgina qolmay, ijtimoiy institutning o'z ta'sirini Rossiya xaritasidagi 80 %ni tashkil etuvchi oilalarda yashovchi insonlar hayotiga ta'sir o'tkazib kelmoqda.

Oilaga sub'ektlik tarzidagi qarashlar bevosita uning bozor munosabatlari tizimidagi va tranzitiv iqtisodiyotdagi ijtimoiy funksiyalarining kengayishini tahlili bilan bog'liq.

Bunday holatda oila nafaqat kichik guruh sifatida balki keskin rivojlanib borayotgan, o'zida vaqt sayin jamiyatda o'zgarib va jamlanib borayotgan, inson potentsiali o'sayotgan ijtimoiy institut sifatida o'rganib kelmoqda. Bu holat oilaning (oilaviy xo'jalikning rivojlanishida) iqtisodiy jarayondagi (iqtisodiyotning turli jabhalaridan jalb etilgan ishchilarning roli) ishtiroki davomida sodir bo'ladi.

Bozor iqtisodiyotning sub'ekti sifatida, oila turli tuman faoliyat turlarini joriy etadi va iqtisod instituti bilan hamkorlikda uning rivojlanishiga ta'sir o'tazadi (G.G. Sillaste).

2- Syujet oilaning ijtimoiy sub'ektivligi va yangi gender tartibi.

Oilaning ijtimoiy sub'ektivligining ikkinchi omili - bu mamlakatlarda tashqi yangi siyosiy qarashlarning kengayishi bilan bog'liq bo'lib, tashqi siyosiy (xalqaro) omili bo'lmish global feminizm g'oyalarni ilgari surish ("BMT ayollari" tuzilmasi faktlari asoslangan xolda) va dunyoda yangi gender tartibini shakllantirishdan iboratdir. Gender tartib o'z navbatida uchtalik birlikni taklif etadi bu ijtimoiy normalar, siyosiy madaniyat va ijtimoiy institutlarning jamiyatdagi gender muammolari va muammolar yechimiga jamiyatda shakllanishiga asoslanadi.

Yangi gender tartibni bazaviy paradigmasi shundan iboratki, gender tengligi konsepsiyasini global miqyosda targ'ib etishdir. BMT Bosh kotibi A. Guterrish bayonotiga ko'ra "Gender tengligiga erishish xamda ayollar va qizlar huquqlarni kengaytirish ular uchun imkoniyatlar yaratish bizning zamonamizning tugallanmagan vazifamiz va bugungi kunda dunyodagi eng buyuk inson huquqlari muammosidir." [Gender tengligi, 2020]. Ushbu uzoq muddatli muammoni hal qilish uchun BMTning maxsus yangi bo'limmasi "BMT - ayollar" tashkiliy tuzilmasi yaratilib, erkak va ayollar gender tengligiga erishish uchun hali ko'p ishlar qilinishi, qator vazifalar turgani ta'kidlanmoqda. Gender tenglik konsepsiyasining jahon miqyosida rivojlanishi ikkinchi ming yillik oxiridan boshlandi lekin faol shakl va maxsus komissiya ko'rinishida 2008 yildan "BMT-ayollari" bo'limi timsolini oldi. Umumlashgan xolda shuni aytish joizki, BMT xotin-qizlarning imkoniyatlarini kengaytirish, dunyoning barcha mamlakatlarida ularning mavqeini qayd etish va gender tengligi bo'yicha global standartlarni yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Shunday qilib, dunyo tizimida yangi gender tartibini, oilaning sub'ektivligi konsepsiyasini va gender mafkurasini targ'ib qilishda jahon ijtimoiy tashkilotiga ishonib topshirilgan bo'lib, ular o'z navbatida g'oyalarni amalga oshirish uchun jiddiy vakolatlar va resurslar bilan ta'minlanganlar.

Gender tenglikning konseptual bazasi shuningdek uni umumjahon masshtabda keng targ'ib qilish XX asrda institusional xarakter kasb etdi. Bu o'z navbatida xalqaro milliy siyosatga uzoq muddatli ta'sir etishda jiddiy faktor va platformadir. Shuni aytib o'tish joizki, BMTning ayollar masalasi bo'yicha Komissiyasining birinchilardan bo'lib muvaffaqiyatli amalga oshirilgan tadbirlardan biri bu "Inson huquqlari bo'yicha Umumjahon Deklaratsiyasi" loyihasida gender-neytral tenglikning holatining nazorati hisoblanadi. (Aytish lozimki, ushbu komissiya global miqyosdagi boshqaruv organi hisoblanib, faqatgina gender tenglik masalalari bo'yicha hamda ayollarning o'z o'rniga ega bo'lish masalalari bilan shug'ullanadi).

Umuman olganda, yangi gender tartibini shakllantirish dasturining butun dunyo bo'ylab institusionalizatsiyasi va ayniqsa oilaga e'tiborning kuchayishi Rossiya qonun chiqaruvchi organlariga milliy qonunchilikning ustuvorligini himoya qilish zarurligi to'g'risidagi "ijtimoiy signal" (ogoxlantirish) bo'lib, yangi ming yillikda Rossiya jamiyatida oila, nikoh, gender tengligi va davlatning ijtimoiy salohiyati inson kapitalining rivojlantirishga oilaning real ta'siri borligi bilan ahamiyatlidir. Shuni qo'shimcha qilish joizki, global feminizm kiberfeminizm bilan birgalikda oilaga madaniy va tarixiy institut sifatida salbiy munosabatni targ'ib qiladi, oilaning rivojlantirish sohasida millat mentalitetini, uning axloqini va axloqiy kodeksini, milliy an'alarini gender neytralligining paradigmatic konsepsiyasini oilaga nisbatan qo'llanilsa, uni tartibga solishning jiddiy ijtimoiy xavflarini o'z ichiga oladi va devalvasiya, begona normalar va gender tartib qoidalariga bo'ysunishga qaratiladi.

Gender tengligi g'oyasi asosida gender betaraflik nazariyasi tushunilishi, shuningdek, ko'plab genderlar, noan'anaviy oilalar, ularning kvaziformlarini tan olinishi hozirgi yoshlar ongida qiziqish hamda, iqtisodiy va noiqtisodiy bog'liq omillar, oila institutining inson, ijtimoiy, intellektual resurslarini, iqtisodiy nuqtai nazardan, jamiyat va davlat taraqqiyoti uchun inson kapitali ishlab chiqarishga ta'siri tushunib kelinmoqda.

Oilal sub'ektivligi rolining global kuchayishi Yevropa Ittifoqining 27 davlati qonunlarida aniq biriktirilib ya'ni bir jinsli nikohlarning ikki jins nikoxlari bilan teng qiymatga ega bo'lgan nikohlar sifatida tuzish imkoniyati qonuniy ravishda mustahkamlanganligi misolida ko'rish mumkin.

Vaholanki, bunday qonunlar ko'pincha an'anaviy oila tarafdorlarining noroziliklariga qaramay qabul qilinadi. Bunday qonunlar Yevropa Ittifoqi davlatlaridan birida qabul qilinib, qonunlar zanjiri reaksiyasi boshqa Yevropa davlatlarining parlamentlari tomonidan tasdiqlanadi va shu tariqa norozi davlatlarga xam ta'sir etadi.

Gender normalarining yangi yashirincha sekinlik bilan borayotgan lekin maqsad sari yo'naltirilgan mexanizmlari oxirgi o'n yillik ijtimoiy reallikda ko'rsatilishicha, ijtimoiy mojarolarga olib kelishi turli mamlakatlarda turlicha ko'rinmoqda. Gender asosidagi mojarolar keng ta'sir ko'lamiga ega bo'lib turli soxalarda o'z aksini topgan jumladan: mexnat soxalarida, ishlab chiqarish munosabatlarida, oila rivojlanishida, shaxslararo munosabatlar jarayonida, sport, guruxlararo o'zaro ta'sirida, moda soxasida va x.k.

Iqtisodiy xulq-atvorning ijtimoiy ijodiy shakllarining harakat maydoni ijtimoiy jihatdan muvozanatliroqdir.

3-Syujet. Gender iqtisodiyot oilaning ijtimoiy sub'ektligiga kirish quroli sifatida.

Oilaning ijtimoiy sub'ektiligini o'rganar ekanmiz, undagi vujudga keladigan to'siqlarni tushunish uchun yangi qo'shimcha tadqiqot vositalarini qo'llash oila a'zolarining (a'zo bo'lmaganlarni ham) iqtisodiy mehnat bilan jalb etilganligini ta'minlash gender tengligini jarayonlarini o'rganish muammo sifatida qaralmoqda (gender tengligi, BMT terminologiyasi bo'yicha). Ushbu turdagi eng keng tarqalgan to'siqlar bu diskriminasiya va segregasiya bo'lib, sobiq sovet tuzumi qulashidan avvalgi rejalashtirilgan iqtisodiyot xo'jaligi va sovet gender tartibining Rossiya iqtisodiyotiga qaytishi bilan bog'liq jarayon xisoblanadi.

Oila va uy xo'jaligini o'rganish jarayonida, ushbu nuqtai-nazardan jiddiy analiz etiladigan gender iqtisodiyoti konsepsiyasi hamda transaktsion yondashuvni qo'llash keng ko'lamli xisoblanadi.

Bu nima haqida? Oilaga g'oyalar va yondashuvlarning sintezida, bir tomondan, kichik guruh va ijtimoiy institut sifatida (uning ijtimoiy rolining ikki tomonlama pozitsiyasi), ikkinchi tomondan, iqtisodiy rivojlanish sub'ekti sifatida, uy xo'jaligi masalalarida belgilangan maqsadlarga erishish uchun o'z resurslari, strategiyasi, shakllari va vositalarini qamrab olishi tushuniladi.

An'anaviy iqtisodiy nazariyasining uy xo'jaligi to'g'risida o'rganish ob'ektiga ko'ra, diqqat e'tiborni ko'rinarli bo'lgan sohalarga (masalan: maxsulotga ehtiyoj, mehnat kuchi takliflarini mehnat bozorida va mehnatga bandliklarida namoyon bo'lishi) qaratiladi. Ushbu munosabatlarni sosiologlar aynan iqtisodiy sosiologlar tadqiqotlarida o'rganib borishadi. Gender tenglik pozitsiyasiga ko'ra iqtisodiyot sohasining rivojida erkak va ayollarda teng bo'lgan resurslar bo'lishi: iqtisodiy, ijtimoiy, moliyaviy yo'nalishlar bo'yicha.

Yana bir Rossiyalik olim I. Y. Kalabixaning gender iqtisodiyotiga bergan ta'rifi ko'ra, "bu iqtisodiy bilimlarning alohida sohasi bo'lib unda gender diskriminasiyasi va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish bilan bog'liq bo'lgan o'rganish sohasi tushuniladi." [Kalabixina, 2008: 4]

Iqtisodiy sotsiologiya nuqtai nazaridan ushbu keltirilgan gender iqtisodiyoti ta'rifga qo'shimcha sifatida muallif tomonidan bir necha takliflarni kiritish joiz deb topilgan. Demak gender iqtisodiyot bu- integrativ-iqtisodiy bilimlar sohasi bo'lib, unda, gender diskriminasiyasi va diskriminasiyalangan guruxlarning iqtisodiy va ijtimoiy aloqalari sohasidagi iqtisodiy jarayolari faoliyatiga ta'siri aks etishi tushuniladi.

Gender iqtisodiyoti tomonidan turgan asosiy vazifa bu- gender tenglikda iqtisodiy resurslarni taqsimlashda gender tenglik namoyondalari va ular jamiyati, guruxlari mehnatning gender taqsimlanishini yo'lga qo'yishdir. Qanday resurslar xaqida gap boryapti? Yangi gender tenglikdagi tartibni rivojlanishida, gender tenglikka erishishda ko'plab talablar qo'yiladi va quyidagi resurslarga tayaniladi: vaqt-foйда-mulk-er, jamoatchilikka yordam, ishlab chiqarish resurslari, jamiyatda qaror qabul qilish, siyosat xamda oila. Ajratib ko'rsatilgan resurslar ijtimoiy ko'rgazma zanjirida jamiyat rivojida alohida o'rin tutadi (vaqt va jamiyatda qaror qabul qilishdan, siyosat va oiladan tashqari).

Gender tengligi konsepsiyasi bir nechta nazariy bilimlarga asoslanadi, ular asosida simmetrik va assimetrik nazariyalar farqlanadi (ular ustunlik qiladi).

Jumladan, ular orasida asosiy konsepsiyalar ayollarning "alohida xuquqlari"ni ajratib ko'rsatish (E. Vol'gast, 1980 y.), "qo'llanmalar" (E. Skeyds, 1980 y.), "ayollarni kuchlilashtirish", K. Mak Kinnon, 1987 y.) keyingi konsepsiya "qabul qilish" (K. Littlton, 1991 y.).

Ta'kidlash joizki, barcha nazariyalar ayollarning mustaqil qaror qabul qilishdagi rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, ularning alohida xuquqlarini reproduktiv funksiyalari asosida o'rganilgan.

**Xulosa va takliflar.** Yuqorida keltirilgan nazariy tadqiqotlar tahlili natijasida aytish mumkinki, oilalardagi gender muammosi kompleks etilishiga zarurat tug'ilmoqda. Ma'lumotlar tahlili asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

Oilalardagi gender tenglik tartibi jarayonining turli ijtimoiy-iqtisodiy, huquqiy, ijtimoiy-psixologik jihatlarining o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish hozirgi kunda global muammoga aylanayotganligi ma'lum bo'ldi.

Oilalarda gender tengligini o'rganish jarayonida yuzaga keluvchi muammolar dunyoda paydo bo'layotgan yangi gender tartibi, tranzitiv iqtisodiyotidan inklyuzivlikka o'tish, oilaning funksiyalarini o'zgarishi jarayonini falsafiy, iqtisodiy, siyosiy va psixologik jihatdan tadqiq etish gender tenglikni barqarorligini ta'minlaydi.

#### ADABIYOTLAR

1. URL: <https://eige.europa.eu/news/coronavirus-puts-women-frontline> (vaqti: 20.09.2020).
2. URL: <https://www.forbes.com/sites/carmenniethammer/2020/03/06/do-women-and-menhave-a-coronavirus-risk-gap/#688a9acc6826> (vaqti: 20.09.2020).
3. URL: <https://www.forbes.com/sites/carmenniethammer/2020/03/06/do-women-and-menhave-a-coronavirus-risk-gap/#219aacc46826> (vaqti: 20.09.2020).
4. URL: <https://www.superjob.ru/research/articles/1051/farmacevt/> (vaqti:20.09.2020).
5. URL: <https://lenta.ru/articles/2020/04/13/farma/> (vaqti:20.09.2020).
6. URL: <https://tass.ru/obschestvo/5587049> (vaqti: 20.09.2020).
7. URL: <https://ria.ru/20200618/1573109268.html> (vaqti: 20.09.2020).
8. URL: <https://zona.media/article/2020/05/19/martyrology> (vaqti: 20.09.2020).
9. Женщина в российском обществе. 2020. № 4 Woman in Russian Society
10. В России сократилось число малых и средних предприятий. 2020. URL:<https://www.vedomosti.ru/business/articles/2020/08/11/836350-v-rossii-sokratilos-chislomalih-predpriyatii> (vaqti: 20.09.2020).
11. Гендерное равенство // Организация Объединенных Наций. 2020. URL:<https://www.un.org/ru/sections/issues-depth/gender-equality/> (vaqti:20.09.2020).
12. Калабихина И. Е. Гендерная экономика. М.: Изд-во МГУ, 2008. 312.
13. Pollak R. A transactional cost approach to families and households // Journal of Economic Literature. 1985. Vol. 23, № 2. P. 581—608.
14. Pollak, R. (1985) A transactional cost approach to families and households, Journal of Economic Literature, vol. 23, no. 2, pp. 581—608.